

Arkivsak-dok. 20/02914-12
Saksbehandler Mailinn Ingebretsen Kjørkleiv

Saksgang

Møtedato

Formannskapet

22.10.2026

57/26

Saksframlegg

Kommunens rolle som eier av Lista Fyr AS og status i videre prosess

Kommunedirektørens innstilling:

Pkt.1. Redegjørelsen om kommunens eierskap i Lista Fyr AS og status for pågående utviklingsprosess tas til orientering.

Pkt. 2. Styret i Lista Fyr AS bes legge fram en orientering om selskapets planer, strategiske vurderinger og anbefalinger for videre utvikling og organisering av virksomheten.

Pkt.3. Det bevilges kr 500 000 til tjenestekjøp fra Lista Fyr AS i 2027, innenfor vedtatte budsjettrammer.

Vedlegg

Saken kort fortalt

I møte 24.09.2026 ba et samlet formannskap om en sak som beskriver kommunens rolle som eier av Lista Fyr AS og gir en status for den pågående prosessen knyttet til utviklingen av Lista Fyr.

Lista Fyr er et av regionens viktigste kulturhistoriske besøksmål og spiller samtidig en sentral rolle innen reiseliv, naturformidling, kunst- og kulturvirksomhet. Gjennom flere år har Farsund kommune arbeidet sammen med Agder fylkeskommune, Kystverket og Lista Fyr AS for å etablere langsiktige rammer for drift, utvikling og framtidig organisering av virksomheten.

Bakgrunn

Lista Fyr AS er et heleid kommunalt aksjeselskap etablert av Farsund kommune i 2019. Selskapet ble opprettet for å ivareta publikumsdrift ved Lista Fyr, kommunens reiselivssatsing, markedsføring av Farsund som reisemål, drift av Kunstpunkt Lista og oppfølging av Besøkssenter Våtmark Lista.

Gjennom samarbeidsavtale mellom kommunen og Lista Fyr AS er selskapet gitt ansvar for å utføre oppgaver som tidligere ble ivaretatt av kommunen og andre aktører.

Dagens driftsmodell bygger på flere avtaler:

1. Kystverket leier ut fyrstasjonen til Agder fylkeskommune.
2. Agder fylkeskommune videreutleier anlegget til Farsund kommune.
3. Farsund kommune har gjennom avtaler og tjenestekjøp gitt Lista Fyr AS ansvar for den operative driften.

I 2023 vedtok Agder fylkeskommune et treårig tilskudd til Lista Fyr AS for perioden 2024-2026. Som del av vedtaket ble det lagt til grunn at Farsund kommune i løpet av tilskuddsperioden skulle overta som direkte avtalepart i leieforholdet med Kystverket.

Lista Fyr er i dag et av regionens største besøksmål med anslagsvis 60 000-80 000 besøkende årlig. Besøkssenter Våtmark Lista er autorisert som nasjonalt natursenter og har en sentral rolle innen natur- og miljøformidling. Virksomheten omfatter blant annet undervisning, naturveiledning, turistinformasjon, kunstutstillinger, kunnskapsformidling, reiselivsutvikling og samarbeid med privat-, offentlig- og ideell sektor.

Over flere år er det dokumentert behov for bedre utstillingsarealer, undervisningslokaler, publikumsfasiliteter, kontorløsninger og formidlingsarealer. På denne bakgrunn er det gjennomført flere mulighetsstudier, faglige utredninger og kulturminnevurderinger knyttet til etablering av et framtidig besøks- og formidlingssenter ved Lista Fyr. Kommunen har gjennom flere år arbeidet aktivt med utviklingsplaner for området i samarbeid med Agder fylkeskommune, Lista Fyr AS og Kystverket.

Dialogen med Kystverket har samtidig synliggjort de særlige utfordringene som følger av at fyrstasjonen er et nasjonalt kulturminne og ligger innenfor et verdifullt kultur- og naturlandskap. Flere av de utredede alternativene for nytt besøkssenter er vurdert som lite realistiske ut fra kulturminnefaglige hensyn. Samtidig har Kystverket pekt på at det fortsatt kan være muligheter for videre utvikling gjennom bedre bruk av eksisterende bygningsmasse, mindre utviklingstiltak og enkelte alternative løsninger som ivaretar kulturmiljøets verdier.

Arbeidet med ny leieavtale og framtidig utviklingsmodell er derfor fortsatt ikke sluttført. Som følge av den pågående prosessen ble eksisterende leieavtale mellom Kystverket og Agder fylkeskommune forlenget i påvente av videre avklaringer.

Styret i Lista Fyr AS behandlet saken 9. september 2026 og har bedt om at dagens finansieringsordning videreføres i 2027, da de forutsetningene som lå til grunn for den tidligere treårsperioden ennå ikke er realisert.

Lista Fyr AS søker om videreføring av kommunal støtte på kr 500 000 i ytterligere ett år for å opprettholde dagens aktivitet og sikre nødvendig framdrift i utviklingsarbeidet.

Tilskuddet fra kommunen skal bidra til drift av:

- Publikumsmottak og vertskapsfunksjoner
- Turistinformasjon
- Kunstpunkt Lista
- Lista fyrstasjon
- Løpende mindre vedlikeholdsoppgaver

Det legges til grunn at følgende avklaringer skal foreligge innen 2028:

- Farsund kommune inngår direkte leieavtale med Kystverket for Lista fyrstasjon.
- Det foreligger en politisk behandlet strategi for Lista Fyr AS med anbefalinger for videre utvikling og organisering av virksomheten.
- Det etableres en prosjektgruppe som kan lede et langsiktig utviklingsprosjekt knyttet til Lista Fyr.

Tiltaket innebærer et tjenestekjøp fra Lista Fyr AS med kompensasjon for merverdiavgift. Foreslått beløp på kr 500 000 er en videreføring av tidligere vedtatte støtteordninger.

Agder fylkeskommune har i perioden 2024-2026 bidratt med til sammen kr 500 000 årlig fordelt på:

- Driftstilskudd til Lista Fyr AS: kr 300 000
- Tilskudd til utvendig vedlikehold: kr 100 000
- Tilskudd til Kunstpunkt Lista: kr 100 000

Det legges til grunn at Farsund kommune vil søke dialog med Agder fylkeskommune om en tilsvarende videreføring av fylkeskommunal støtte i 2027. For å søke om midler fra Agder fylkeskommune er kommunal støtte en forutsetning.

I kommunens økonomi- og handlingsplan 2026-2029 er det innarbeidet investeringsmidler på 4,7 mill. kroner i 2028 og 10 mill. kroner i 2029 til videre utvikling av Lista Fyr.

Investeringen er forutsatt gjennomført i samarbeid med relevante aktører og basert på nødvendige avklaringer knyttet til utviklingsmuligheter, arealbruk og leieforhold.

Vurdering

Som eiere av Lista Fyr AS har kommunen ansvar for å utøve et aktivt og forutsigbart eierskap. Dette innebærer blant annet å fastsette overordnede mål for virksomheten, behandle spørsmål om framtidig organisering og sikre nødvendige rammevilkår for drift og utvikling. Kommunedirektøren vurderer at kommunen som eier har fulgt opp sitt ansvar gjennom etablering av selskapet, løpende tjenestekjøp, dialog med samarbeidspartnere og arbeid med langsiktige utviklingsløsninger for området.

Det er samtidig viktig å understreke at flere sentrale forhold forutsetter samhandling mellom flere aktører og ikke kan avklares av kommunen alene. En framtidig løsning for Lista Fyr forutsetter blant annet:

- Avklaring av framtidig leieforhold med Kystverket.
- Politisk avklaring av ønsket utviklingsretning.
- En bærekraftig og langsiktig driftsmodell.
- Avklaring av investeringsbehov og finansiering.

Lista Fyr er et nasjonalt kulturmiljø, et regionalt besøksmål og en viktig del av Farsund kommunes identitet. Virksomheten bidrar til kulturformidling, naturveiledning, kunst- og kulturaktivitet, reiseliv og lokal verdiskaping.

Det er gjennom flere år gjennomført omfattende utredninger, planlegging og dialog mellom kommunen, Lista Fyr AS, Agder fylkeskommune og Kystverket. Prosessen har gitt verdifulle avklaringer, samtidig som den har vist at videre utvikling må skje innenfor tydelige kulturminnefaglige og miljømessige rammer.

Kommunedirektøren vurderer at det fortsatt foreligger utviklingsmuligheter ved Lista Fyr. Disse må imidlertid vurderes innenfor de premisser som følger av verneinteresser, nasjonale føringer og dialogen med Kystverket. Samtidig er det bred enighet mellom aktørene om betydningen av å videreutvikle Lista Fyr som kultur-, natur- og reiselivsdestinasjon.

For kommunen som eier er det hensiktsmessig å innhente en samlet orientering fra styret i Lista Fyr AS før det tas stilling til videre organisering og utvikling. Styret arbeider allerede med vurderinger av framtidig strategi og utviklingsmuligheter, og en slik orientering vil gi kommunen et bedre grunnlag for videre politiske beslutninger.

Kommunedirektøren vurderer det som nødvendig å videreføre støtten til Lista Fyr AS i 2027 for å opprettholde dagens drift og sikre framdrift i utviklingsarbeidet fram til framtidig organisering og leieforhold er avklart. Kommunal støtte er samtidig en forutsetning for å kunne søke videre fylkeskommunal medfinansiering.

Uten videreføring av kommunal støtte vil aktivitetsnivået ved Lista Fyr kunne bli redusert, og arbeidet med framtidig utvikling og ekstern finansiering kan bli vanskeligere å opprettholde. Det vurderes videre som positivt at det i økonomiplanen er avsatt investeringsmidler til utvikling av Lista Fyr. Dette synliggjør kommunens langsiktige ambisjoner for stedet som kulturarena, besøksmål og senter for naturformidling og reiselivsutvikling.

Økonomiske konsekvenser

Tiltaket innebærer et tjenestekjøp fra Lista Fyr AS med kompensasjon for merverdiavgift. Foreslått beløp på kr 500 000 i 2027 er en videreføring av tidligere vedtatte støtteordninger.

Konsekvenser for barn og unge

Saken har ingen direkte konsekvenser for barn og unge. En videre utvikling av Lista Fyr kan bidra positivt til læring, naturformidling og kulturelle opplevelser.

Konsekvenser for klima og miljø

Saken har ingen direkte konsekvenser for klima og miljø. Eventuelle utviklingstiltak må vurderes innenfor gjeldende miljø- og kulturminnefaglige rammer.

Konsekvenser for folkehelse

Saken har ingen direkte konsekvenser for folkehelsen. På sikt kan videre utvikling av området bidra positivt til rekreasjon, friluftsliv og tilgjengelige kulturtilbud.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at det er behov for å videreføre dagens drift ved Lista Fyr samtidig som det legges til rette for en samlet vurdering av framtidig utvikling og organisering av virksomheten.

På denne bakgrunn anbefales det at formannskapet tar redegjørelsen til orientering og ber styret i Lista Fyr AS legge fram en orientering om selskapets planer, strategiske vurderinger og anbefalinger for videre utvikling og organisering.

Kommunedirektøren anbefaler videre at kommunens tjenestekjøp fra Lista Fyr AS videreføres i 2027 med kr 500 000. Dette vil bidra til å opprettholde dagens aktivitet, sikre framdrift i utviklingsarbeidet og legge grunnlag for videre samarbeid med eksterne finansieringspartnere.